

ВІДГУК офіційного опонента
на дисертаційну роботу Василенко Анни Василівни «Оптимізація терапії, прогнозування і профілактики рецидивів розацеа з урахуванням порушень мікробіоценозу шкіри, імунітету, вегетативної регуляції та психоемоційного стану», що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук

Актуальність теми дисертаційної роботи

В сучасній дерматології вивчення розацеа є досить актуальним питанням у зв'язку із високою питомою вагою серед населення, зростанням захворюваності та частим виникненням рецидивів цього дерматозу. Через формування спотворюючих косметичних дефектів, що супроводжує захворювання та торпідність перебігу, хвороба спричиняє значний дискомфорт та психоемоційне напруження у хворих.

Глибоке вивчення загального стану організму, ролі мікрофлори шкіри, стану вегетативної нервової системи, психоемоційної сфери та імунного статусу у механізмах розвитку рецидивів розацеа являє собою значний інтерес. Не менш важливим є також підвищення дієвості профілактичних та лікувальних заходів стосовно цього захворювання, через те, що терапія розацеа дотепер залишається недостатньо ефективною.

Складність механізмів розвитку та відсутність загальної концепції пояснення основних положень проблеми цього дерматозу, диктують необхідність вивчення та врахування особливостей патогенетичних змін, особливо у хворих із рецидивами розацеа, які можуть дозволити знайти нові методи у вирішенні питань оптимізації лікування, прогнозування та профілактики рецидивів, що набуває важливого медичного значення.

Ступінь обґрунтованості та достовірності основних наукових положень, отриманих результатів досліджень та висновків, сформульованих в дисертаційній роботі

Робота виконана на достатньому для повноцінного аналізу клінічному матеріалі (результати спостереження за 80 пацієнтами). Наукові положення та

висновки дисертації базуються на сучасних дослідницьких методах (клінічних, біохімічних, імунологічних, мікробіологічних, психофізіологічних, функціональних, статистичних), що відповідають меті та задачам дисертаційної роботи.

Вибір методів статистичного аналізу та його рівень достатній та є адекватним поставленим задачам.

Наукові положення та висновки логічно випливають з результатів проведених досліджень.

Наукова новизна отриманих результатів

Автором вперше у хворих з рецидивами розацеа, на відміну від дебюту дерматозу, встановлено особливості психоемоційного статусу (помірна тривожність та деякі депресивні симптоми), зміни у вегетативній нервовій системі при вивченні варіабельності серцевого ритму (зниження потужності основних часових та спектральних показників на фоні підвищення індексу вегетативного балансу в бік переважання симпатичної регуляції).

У ході виконання роботи вперше у хворих із рецидивом розацеа встановлено наукові дані про особливості мікробного пейзажу шкіри (збільшення патогенної флори на фоні значного дисбалансу та різкого зниження кількості непатогенних мікроорганізмів, інтенсивності колонізації проб шкіри, асоціацій мікроорганізмів) та імунного статусу (пригнічення функції фагоцитів, зниження рівня CD4+, CD8+, коефіцієнта CD4+/CD8+ на фоні збільшення вмісту CD16+ та CD22+, збільшення рівня імуноглобулінів класів G та M і підвищення продукції інтерлейкінів-10 та -12).

Вперше розроблено методику прогнозування рецидивів розацеа на підставі результатів вивчення мікробіоценозу шкіри, імунного та вегетативного статусу в комплексі з клінічними особливостями дерматозу.

Автором науково обґрунтовано доцільність використання в комплексній терапії пацієнтів із рецидивами розацеа мебікару та есцину, які покращують у хворих психоемоційний стан та судинний тонус.

Практичне значення одержаних результатів

Дисертантом розроблено критерії прогнозування рецидивів розацеа, зокрема обґрунтовано комплекс показників: клінічних (суб'єктивних та об'єктивних), психологічних, функціональних та лабораторних (загальнолабораторних, показників біохімічного дослідження крові, імунологічних, якісно-кількісного складу мікробного пейзажу), застосування яких дозволяє прогнозувати рецидиви розацеа.

Розроблено комплексний метод лікування та профілактики рецидивів із застосуванням патогенетичних засобів (ангіопротектора, анксиолітика, гепатопротектора та імуномодулятора), що дозволяє, порівняно зі стандартними методами, скоротити терміни регресу клінічних ознак захворювання, значно зменшити частоту та ступінь проявів рецидивів захворювання.

Отримані результати дослідження автором впроваджено в практику роботи Комунальної установи «Запорізький обласний шкірно-венерологічний клінічний диспансер» Запорізької обласної ради, Комунальної установи «Одеський обласний шкірно-венерологічний диспансер», Комунальної установи Тернопільської обласної ради «Тернопільський обласний клінічний шкірно-венерологічний диспансер» та в педагогічний процес на кафедрах дерматовенерології, Харківського, Буковинського, Запорізького державних та національних медичних університетів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота Василенко А.В. є фрагментом комплексної НДР кафедри дерматовенерології Запорізького державного медичного університету: «Розробка методів терапії та профілактики рецидивів хронічних дерматозів та хвороб, що передаються статевим шляхом із урахуванням особливостей гомеостазу хворих та супутньої патології» (№ державної реєстрації 0103U000800). Дисертантом особисто виконано фрагменти, присвячені вивченню патогенезу рецидивів розацеа, розробці та апробації методик діагностичних і прогностичних критеріїв, комплексного методу лікування та профілактики дерматозу.

Повнота викладу наукових положень та висновків в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 17 друкованих праць, з них 7 (у моноавторстві) статей, у тому числі 5 статей у спеціалізованих наукових виданнях України, з яких 1 – у журналі, що входить до міжнародної наукометричної бази даних Google Scholar та Російський індекс наукового цитування, 2 статті у збірниках матеріалів наукової конференції; у 1 монографії 1 розділ, 8 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових конференцій, 1 патент України на корисну модель.

Матеріали дисертаційної роботи широко висвітлені у доповідях на науково-практичних конференціях.

Обсяг і структура дисертації

Дисертаційна робота Василенко А.В., викладена на 154 сторінках машинописного тексту, ілюстрована 8 рисунками, 17 таблицями. Робота складається із вступу, огляду літератури, опису матеріалів та методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, узагальнення отриманих результатів, висновків і списку використаних джерел, який складається з 117 робіт авторів України та країн СНД, 89 - дальнього зарубіжжя. Дисертаційна робота викладена українською мовою, таблиці та рисунки розташовані логічно, їх зміст доповнює отримані результати дослідження.

У вступі автором обґрунтована актуальність досліджуваної проблеми, дається загальна характеристика роботи, формулюються мета та завдання роботи, визначені об'єкт і предмет роботи, описана наукова новизна та практична значущість роботи.

В огляді літератури міститься ретельний опис сучасних уявлень про розацеа та новітні підходи до лікування і відображає недостатність висвітлення окремих ланок патогенезу дерматозу та особливо його рецидивів, що, відповідно, відображається на недостатній ефективності лікування. Ці аспекти стали основою для вибору напрямів дослідження та підкреслили доцільність удосконалення лікування і прогнозування рецидивів розацеа.

В другому розділі роботи дисертант дає опис матеріалів та методів дослідження. Викладено опис методик загальних клініко-лабораторних та біохімічних досліджень; дослідження на наявність кліщів *Demodex folliculorum*; мікроскопічного та культурального дослідження мікрофлори уражених ділянок шкіри; імунологічних досліджень; дослідження психологічного статусу хворих; дослідження варіабельності серцевого ритму; статистичних методів. Всі методи є достатньо сучасними та повністю відповідають поставленій меті та завданням.

У третьому розділі представлена клінічна характеристика хворих на розацеа, подана загальна кількість досліджених пацієнтів, вивчено вплив соціально-побутових, психологічних чинників, параметрів гомеостазу та виявлені особливості у хворих із рецидивами розацеа.

У четвертому розділі «Особливості патогенетичних порушень у хворих на рецидиви розацеа» дисертант аналізує результати біохімічних показників, мікробного пейзажу ураженої шкіри, дослідження на *Demodex*, дослідження психологічного стану у хворих на рецидиви розацеа. Отримано дані щодо стану вегетативної нервової регуляції та імунного статусу обстежених хворих до лікування та виявлено особливості у хворих із рецидивами розацеа. Матеріал викладено послідовно та чітко.

У п'ятому розділі «Диференційовані показання до лікування і спосіб комплексної терапії хворих на розацеа. Профілактика та прогнозування рецидивів розацеа» представлені обґрунтування та розробка комплексної терапії хворих на рецидиви розацеа із використанням препаратів із ангіопротекторними, анксиолітичними, гепатопротекторними та імунорегуляторними властивостями. Висвітлено клініко-лабораторну оцінку розробленої диференційованої комплексної терапії та порівняння її ефективності зі стандартними методами лікування. Обґрунтовані прогностичні критерії та розроблені профілактичні заходи розвитку рецидивів розацеа. Представлені найближчі та віддаленні результати лікування, що підтверджують ефективність запропонованого методу терапії.

В шостому розділі висвітлено узагальнення отриманих результатів та переваги запропонованого методу лікування хворих із рецидивами розацеа.

Висновки обґрунтовані, чітко викладені, відповідають меті та завданням роботи, в повній мірі відображають одержані результати роботи.

Зміст автореферату й основних положень дисертації ідентичні, оформлені згідно встановленим вимогам.

При роботі над дисертаційною роботою виникли зауваження. У дисертації є поодинокі орфографічні та стилістичні помилки (сторінки 54, 75, 94, 107).

Оцінюючи в цілому роботу позитивно, хотілося би отримати відповідь на наступні запитання:

1. Яке значення порушень вегетативної нервової системи на Ваш погляд у патогенезі рецидивів розацеа?
2. Які рекомендації практичній охороні здоров'я Ви можете надати щодо прогнозування рецидивів розацеа?

Викладені зауваження, не мають принципового характеру та не знижують наукової та практичної цінності роботи.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Василенко Анни Василівни «Оптимізація терапії, прогнозування і профілактики рецидивів розацеа з урахуванням порушень мікробіоценозу шкіри, імунітету, вегетативної регуляції та психоемоційного стану», є самостійним завершеним дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують задачу суттєвого значення для дерматології – підвищення ефективності методів діагностики, лікування, прогнозування та профілактики рецидивів розацеа. Результати дослідження можуть бути впроваджені в системі охорони здоров'я. За своєю актуальністю, новизною отриманих результатів, теоретичним та практичним значенням, ступенем обґрунтованості, достовірністю положень і висновків, робота

відповідає вимогам пункту 11 затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», щодо кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.20 – шкірні та венеричні хвороби.

Офіційний опонент

професор кафедри шкірних

та венеричних хвороб

ДЗ «Дніпропетровська медична

академія МОЗ України»

д.мед.н., професор

Т.В. Святенко